

Uitvoeringstoets EU Vennootschapsrecht

Onderdeel Mobiliteitsrichtlijn

Aan: EZK
Van: KVK
Onderwerp: Uitvoeringstoets EU Vennootschapsrecht Mobiliteitsrichtlijn
KVK-kenmerk:
Datum: 10 maart 2022

1. Samenvatting en conclusie

Achtergrond

De Mobiliteitsrichtlijn¹ wijzigt de huidige Vennootschapsrichtlijn². Deze uitvoeringstoets beschrijft de IT-, business en financiële impact. De uitvoeringstoets is gebaseerd op de documenten en inzichten die op het moment van opstellen van de uitvoeringstoets beschikbaar waren. De Mobiliteitsrichtlijn moet omgezet worden in Nederlandse wetgeving. Dit betekent een aanpassing van het Burgerlijk Wetboek (BW). De concept-wettekst inclusief memorie van toelichting is beschikbaar. Een openbare internetconsultatie over de Wet implementatie richtlijn grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen is gestart op 7 februari 2022 en eindigt op 7 maart 2022.

Uitvoerbaarheid

Het eindoordeel is dat de Mobiliteitsrichtlijn uitvoerbaar is.

Uitvoerbaarheid/Impact ³	Ingrijpend	Middelgroot	Beperkt	Geen
Maakbaarheid van systemen		V		
Capaciteit/personele gevolgen		V		
Implementatierisico's/kans procesverstoring		V		

Haalbaarheid implementatietermijn

Als gevolg van onder andere het overvolle IT-portfolio van KVK wordt nu al voorzien dat de in de Mobiliteitsrichtlijn genoemde implementatiedatum (31 januari 2023) niet haalbaar is. Na opdrachtverstrekking wordt met het ministerie van EZK de prioritering besproken en kan een inschatting worden gegeven van de mogelijke realisatietermijn. De verwachting is dat werkzaamheden voor de Mobiliteitsrichtlijn op z'n vroegst in 2023 kunnen starten, na afronding van het legacy-project van KVK.

¹ Richtlijn (EU) 2019/2121 van 27 november 2019.

² Richtlijn (EU) 2017/1132 van 14 juni 2017.

³ **Beperkt** geeft aan dat het om min of meer routinematige aanpassingen gaat, zonder of slechts met beperkte gevolgen voor de automatisering en de personele capaciteit. **Middelgroot** geeft aan dat het om een maatregel met grotere gevolgen gaat. Een systeem moet bijvoorbeeld substantieel worden aangepast, of er moet een nieuw systeem worden ontwikkeld. Er zijn grotere personele gevolgen, of er is een wezenlijke impact op een of meer doelgroepen. **Ingrijpend** geeft aan dat het om een maatregel met grote gevolgen gaat. De maatregel is een stelselwijziging of heeft daarvan de trekken. Er zijn grote gevolgen voor de automatisering, de personele bezetting, et cetera. De impact op een of meer doelgroepen wordt groot ingeschat.

Kosten

De implementatiekosten worden geschat op:

Enmalige kosten	EUR 1.900.000
Structurele jaarlijkse	EUR 300.000

2. Beschrijving voorstel / regeling en juridische duiding

De Vennootschapsrichtlijn bevat in hoofdstuk II van titel II een regeling voor grensoverschrijdende fusies. De Mobiliteitsrichtlijn heeft als doel om deze sinds 2005 bestaande regels te verbeteren. Daarnaast voegt de richtlijn twee hoofdstukken toe: Grensoverschrijdende omzettingen en Grensoverschrijdende splitsingen van kapitaalvennootschappen.

Grensoverschrijdende omzettingen vinden de afgelopen jaren steeds meer plaats zonder dat daarvoor een regelgevend kader bestaat. Als rechtsbasis wordt daarbij een beroep gedaan op de vrijheid van vestiging (artikel 49 en 54 VWEU), zoals uitgelegd door het EU Hof van Justitie in de Cartesio- en Vale-arresten.⁴ Voor grensoverschrijdende splitsingen geldt, zij het in mindere mate, hetzelfde. De daarmee gepaard gaande onzekerheid is onwenselijk voor het internationaal georiënteerde bedrijfsleven. In de preambule (overweging 5) van de Mobiliteitsrichtlijn wordt opgemerkt dat het ontbreken van een rechtskader voor grensoverschrijdende omzettingen en splitsingen juridische versnippering en rechtsonzekerheid veroorzaakt en daardoor een belemmering vormt voor de uitoefening van de vrijheid van vestiging binnen de EU. Bovendien leidt het tot minder bescherming voor werknemers, crediteuren en minderheidsaandeelhouders.

De mobiliteitsrichtlijn beoogt genoemde problemen met betrekking tot de rechtseenheid, rechtszekerheid en rechtsbescherming op te lossen. Hiermee samenhangend beoogt de richtlijn de praktische problemen bij grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen weg te nemen door mogelijk te maken dat deze met behulp van digitale middelen geheel online kunnen plaatsvinden. Dit laatstgenoemde aspect heeft uitvoeringsconsequenties voor de Kamer van Koophandel die onder meer belast is met het voeren van het Handelsregister waarin de vennootschappen zijn geregistreerd.

3. Uitvoerbaarheid

Bij het opstellen van deze uitvoeringstoets is gewerkt met de volgende aannames: KVK stelt het attest (pre conversion certificate) beschikbaar aan autoriteiten en notarissen, een autoriteit of notaris kan het attest zelf opvragen bij KVK (hoe dit opvragen precies moet gebeuren, moet nader worden uitgewerkt), er is uitgegaan van enkele tientallen tot enkele honderden grensoverschrijdende omzettingen, fusies of splitsingen op jaarbasis.

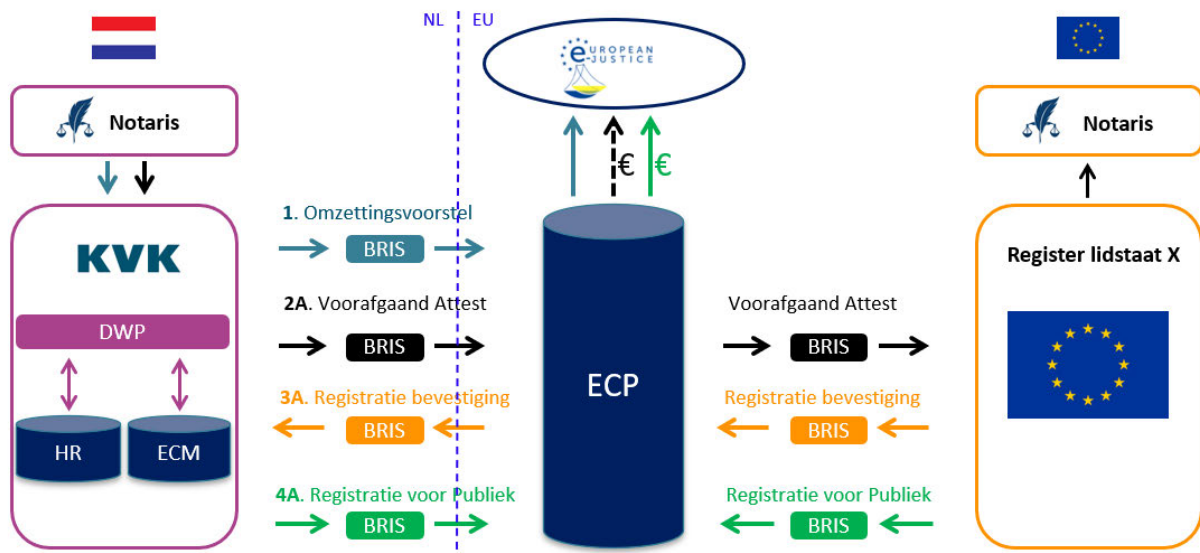
De werkzaamheden betreffen het ondersteunen van grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen, zodat deze geheel online kunnen plaatsvinden. BRIS (Business Registers Interconnection System) wordt uitgebreid met extra berichten over grensoverschrijdende omzettingen, fusies en splitsingen. BRIS bestaat uit het systeem van gekoppelde EU-handelsregister, het EU Central Platform (ECP) voor berichtenverkeer en het e-Justice portaal, dat fungeert als Europees elektronisch toegangspunt. De BRIS-applicatie wordt gekoppeld aan de digitale werkplek (DWP) van KVK-medewerkers, zodat de berichten verwerkt kunnen worden in het Handelsregister. Deze berichten moeten vervolgens verwerkt worden in het Handelsregister en het digitale archief (ECM). Voor het archiveren van de documenten is een aanpassing van ECM nodig. Dit maakt de volgende aanpassingen noodzakelijk:

⁴ HvJ EG 16 december 2008, zaak C 210/06, ECLI:EU:C:2008:723 (Cartesio) en HvJ EU 12 juli 2012, zaak C-378/10, ECLI:EU:C:2012:440 (Vale).

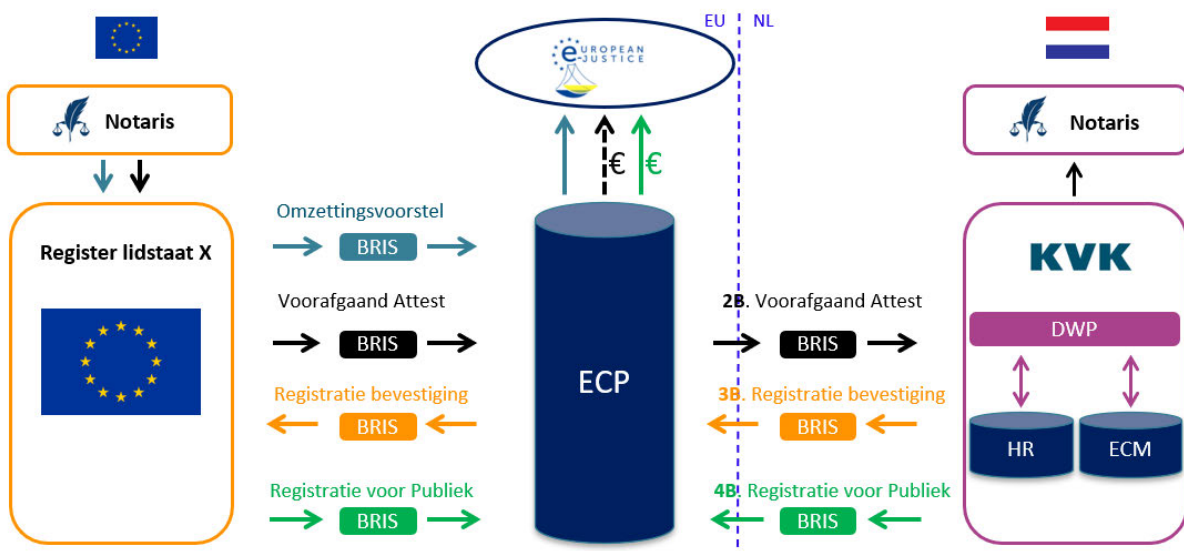
1. Nieuwe BRIS Berichten versturen en ontvangen (inclusief attesten),
2. BRIS en DWP koppelen,
3. DWP aanpassen (inclusief beheerconsole),
4. Handelsregister en ECM aanpassen ten behoeve van registratie en archivering,
5. Business change, analyse en programmamanagement.

Op de volgende pagina een overzicht van de processtappen inclusief de systemen met impact. Het eerste schema beschrijft de situatie waarin een omzetting in Nederland wordt geïnitieerd. Het Handelsregister is in dat geval het versturende register. Het tweede schema beschrijft de situatie waarin de omzetting in een andere lidstaat wordt geïnitieerd. Het Handelsregister is in dat geval het ontvangende register. De eurotekens verwijzen naar de optie voor lidstaten om betaalde producten aan te bieden op het e-Justice portaal.

Handelsregister als versturend register

Handelsregister als ontvangend register

Het eindoordeel is dat de Mobiliteitsrichtlijn uitvoerbaar is. De verwachte IT-impact van de Mobiliteitsrichtlijn is middelgroot, met een verwachte doorlooptijd van 12 tot 16 maanden.

4. Haalbaarheid implementatietermijn

De in de Mobiliteitsrichtlijn genoemde implementatietermijn (31 januari 2023) is voor KVK niet haalbaar. Dit is het gevolg van een overvolle IT-portfolio van KVK, het tempo waarmee aanpassingen van BRIS kunnen worden doorgevoerd vanwege bestaande afhankelijkheid van wijzigingen die moeten worden doorgevoerd op grond van de Digitaliseringsrichtlijn en van de beschikbaarheid van drie teams die met specifieke kennis van zaken de wijzigingen kunnen doorvoeren maar ook noodzakelijk zijn voor andere IT-trajecten.

5. Financiële consequenties (incidenteel en structureel)

Eenmalige kosten (IT-change, business en programmamanagement)	EUR 1.900.000
Structurele jaarlijkse (beheer, onderhoud en personeel)	EUR 300.000

De kosten zijn als volgt opgebouwd:

Nieuwe BRIS Berichten versturen en ontvangen (inclusief attesten)	EUR 370.000
BRIS en DWP koppelen	EUR 110.000
DWP aanpassen (inclusief beheerconsole)	EUR 740.000
Handelsregister en ECM aanpassen ten behoeve van registratie en archivering	EUR 225.000
Business change, analyse en programmamanagement	EUR 455.000
Totaal eenmalige kosten	EUR 1.900.000
Verwerken omzettingen, fusies, splitsingen en onderhoud systemen	EUR 300.000
Totaal beheer en onderhoud	EUR 300.000

De kosten voor de implementatie van de Mobiliteitsrichtlijn en het opstellen van de uitvoeringstoets worden op basis van nacalculatie in rekening gebracht bij het opdrachtgevende ministerie. Sturing op de implementatie wordt gedaan vanuit een in te richten sturingsstructuur en wordt intern KVK programmatisch begeleid. Bij de inschatting van de kosten is uitgegaan van prijspeil 2021.

6. Bandbreedte en voorwaarden

Onzekerheid inschattingen

De kosteninschattingen zoals opgenomen in de uitvoeringstoets zijn met zorgvuldigheid opgemaakt. Hierbij zijn interne kennishouders geconsulteerd. Wel betreft het met name een inschatting, welke binnen beperkte tijd is opgemaakt op basis van de beschikbare informatie. De definitieve doorvertaling van de twee richtlijnen naar Nederlandse wetgeving heeft nog niet plaatsgevonden en is een van de zaken die tot onzekerheid leidt en in deze uitvoeringstoets tot het doen van aannames heeft geleid. De uiteindelijke daadwerkelijke realisatie kan afwijken van de kosteninschatting. Ter dekking van onzekerheden is bij de totstandkoming van de kosteninschatting een marge van 30% opgenomen.

Totstandkoming samenwerking

Een positieve reactie op de uitvoeringstoets en begeleidende brief, inclusief een toezegging op het beschikbaar stellen van financiële middelen, leidt tot een formeel startmoment tot implementatie van het wetsvoorstel of de wetswijziging. Na dit moment zal KVK de implementatie van het traject inplannen en haalbare implementatiedatum communiceren. Dit kan een bevestiging zijn van de in de uitvoeringstoets afgegeven indicatie, maar zou ook een later moment in tijd kunnen zijn. Het voorgaande is gerelateerd aan de reeds overvraagde veranderkalender van KVK.

Financiering

De toezegging tot het beschikbaar stellen van financiële middelen voor de implementatie van het traject zullen praktisch opgevolgd worden tot een verrekening van de daadwerkelijk gerealiseerde kosten na afronding van het traject. Financiering zal gebaseerd zijn op de methodiek van nacalculatie, waarbij deze gebaseerd zal zijn op daadwerkelijk gerealiseerde uren en out of pocket kosten. Daar waar mogelijk kent de urenrealisatie haar bron in de applicatie waarin afdelingen urenverantwoording administreren. Voor afdelingen waarin dit nog niet is ingeregeld zal gewerkt worden met een inschatting, bijvoorbeeld de geschatte benodigde capaciteit zoals opgenomen in de uitvoeringstoets.

Op verzoek van het opdrachtgevende departement, kunnen ook tussentijdse verrekeningen plaatsvinden, bijvoorbeeld bij implementatietrajecten die over de grens van twee of meer boekjaren lopen.

7. Bijlage procesbeschrijving

Onderstaand een beschrijving van de IT-impact per onderdeel. Gebruikte afkortingen: ECM = content management systeem, ECP = EU Central Platform, DWP = Digitale Werkplek KVK.

KVK Handelsregister als versturend register	
Proces	Impact
1. Omzettingsvoorstel registreren en verstrekken aan publiek	<ul style="list-style-type: none"> - Omzettingsvoorstel registreren in het Handelsregister - Archiveren omzettingsvoorstel als bewijsstuk in ECM - Omzettingsvoorstel beschikbaar stellen via ECP
2A. Aan de omzetting voorafgaand attest kosteloos verstrekken aan buitenlandse autoriteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Attest registreren in Handelsregister - Archiveren attest als bewijsstuk in ECM - Attest beschikbaar stellen aan autoriteiten via ECP - Attest beschikbaar stellen aan publiek via ECP
3A. Ontvangen van registratiebevestiging van ontvangend registers	<ul style="list-style-type: none"> - Ontvangst registratiebevestiging via ECP - Aanmaken van taak in DWP op basis van ontvangen bericht en handmatig afhandelen - Archiveren bericht als bewijs in ECM - Registreren van afronding omzetting in Handelsregister (doorhalen dossier)
4A. Gegevens van omzetting verstrekken aan publiek	<ul style="list-style-type: none"> - Registratie omzetting beschikbaar stellen aan het publiek via ECP met de volgende gegevens: doorhaling als gevolg van grensoverschrijdende omzetting, datum doorhalen, inschrijfnummer, naam en rechtsvorm van oude en omgezette bedrijf
KVK Handelsregister als ontvangend register	
Proces	Impact
2B. Ontvangen attest en op verzoek verstrekken aan NL autoriteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Certificaat ontvangen via ECP - Certificaat registreren in Handelsregister - Certificaat archiveren als bewijsstuk in ECM - Certificaat beschikbaar stellen aan autoriteiten en notarissen in Nederland
3B. Latend register informeren via registratiebevestiging	<ul style="list-style-type: none"> - Registreren van omgezette bedrijf in Handelsregister - Versturen registratiebevestiging aan latend register via ECP
4B. Gegevens van omzetting verstrekken aan publiek	<ul style="list-style-type: none"> - Registratie omzetting beschikbaar stellen aan publiek via ECP met de volgende gegevens: nieuwe inschrijving als gevolg van grensoverschrijdende omzetting, registratiedatum omzetting en inschrijfnummer, naam en rechtsvorm van oude en omgezette bedrijf